

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” број 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11), член 21 став 2 и член 22 став 2 од Законот за средно образование („Службен весник на Република Македонија” број 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13 и 41/14) и член 7 алинеја 5 од Законот за стручно образование и обука („Службен весник на Република Македонија” број 71/06, 117/08, 148/09, 17/11, 24/13, 137/13 и 41/14), министерот за образование и наука донесе наставна програма по **финансиско работење за II година**, сообраќајна струка – образовен профил техничар за логистика и осигурување за учениците во средното стручно образование.

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА ПО

ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ

II ГОДИНА

СООБРАЌАЈНА СТРУКА
Техничар за логистика и осигурување

СКОПЈЕ, 2014 ГОДИНА

1. Идентификациски податоци

1.1. Назив на наставниот предмет: ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ

1.1. Образовен профил, струка и времетраење на образованието

1.2.1. Образовен профил: Техничар за логистика и осигурување

1.2.2. Струка: Сообраќајна

1.2.3. Времетраење на образованието: Четири години

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Предмет карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет: Втора година

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 (два) часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 (седумдесет и два) часа

1.6. Статус на наставниот предмет: Задолжителен предмет

2. Цели на наставниот предмет

По совладувањето на наставната програма по наставниот предмет *финансиско работење*, ученикот стекнува знаења, вештини и се оспособува:

- Да ги препознава основните карактеристики на осигурителните компании;
- да објаснува основни сметководствени карактеристики на осигурителните компании;
- да ги објаснува средствата на осигурувањето;
- да ја опишува постапката за пресметка на основни трошоци на осигурителните компании;
- да препознава карактеристики на финансиските извештаи на осигурителните компании;
- да ги анализира резултатите на осигурителните компании;
- да стекнува навики за уредно, брзо и точно извршување на работата.

3. Потребни претходни нивоа на знаења

За успешно следење и совладување на содржините од овој наставен предмет, односно постигнување на поставените цели, потребни се предзнаења од предметите сообраќајна инфраструктура, превозни средства, основи на сообраќајот и транспортот од I година.

4. Образовен процес

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу темат. целини и предмети
1	2	3	4	5
1. КАРАКТЕРИСТИКИ НА ОСИГУРИТЕЛНИТЕ КОМПАНИИ	20	<p><i>Ученикот:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да го дефинира поимот „осигурување“; - да ја познава историјата на осигурувањето; - да ги опишува видовите осигурување; - да ја познава функцијата на осигурувањето; - да го идентификува договорот за осигурување (полисата за осигурување); - да ја објаснува структурата на приходи во осигурителната компанија (поим и елементи на премијата, приходи од пласман на средствата во фондот за осигурување и останати приходи на осигурителната компанија); - ја опишува структурата на расходи во осигурителната компанија (трошоци настанати од осигурување, математички резерви, трошоци за превенција, трошоци на спроведување на осигурувањето, незаработена премија и останати расходи); - ја познава структурата на профит на осигурителната компанија. 	<ul style="list-style-type: none"> - Објаснување на основните карактеристики на осигурителните компании со посебен осврт на објаснување на поимот „осигурување“, историјатот на осигурувањето; - укажување на функцијата на осигурувањето; - презентирање и објаснување на договорот за осигурување; - објаснување на сметководствените карактеристики на осигурителните компании; - опишување на структурата на приходи и структурата на расходи во осигурителната компанија; - објаснување на структура на профит на осигурителната компанија. 	<p>Осигурување</p> <p>Практична настава</p>

<p>2. СРЕДСТВА НА ОСИГУРУВАЊЕ</p>	<p>14</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги дефинира фондовите во осигурувањето; - да ги идентификува преносните премии во осигурувањето; - да ги објаснува резервираните штети во осигурувањето; - да ја воочува математичката резерва на осигурување на живот; - да дискутира за пласирање на средствата на осигурување; - да го препознава потребното ниво на маргина на солвентност; - да пресметува според метод на премиска основа; - да пресметува според метод на основа на штети; - да дискутира за технички резултат; - да ја дефинира провизијата во осигурувањето; - да го објаснува противпожарниот придонес во осигурувањето; - да ги набројува трошоците на вложувањата; - да го познава даночниот третман на осигурувањето; - да составува основен финансиски извештај на друштвата за осигурувањето. 	<ul style="list-style-type: none"> - Објаснување на фондовите, преносните премии, резервираните штети во осигурувањето; - укажување на математичката резерва на осигурување на живот; - дискутира за пласирање на средствата на осигурување; - укажување на потребното ниво на маргина на солвентност; - презентира пресметување според метод на премиска основа, според метод на основа на штети; - поведување дискусија за технички резултат; - објаснување на провизијата во осигурувањето, противпожарниот придонес во осигурувањето; - набројување на трошоците на вложувањата; - објаснување на даночниот третман на осигурувањето; - презентира составување основен финансиски извештај на друштвата за осигурување. 	<p>-Осигурување</p> <p>-Практична настава</p>
--	-----------	--	---	---

3. ПРЕСМЕТКА НА ТРОШОЦИТЕ	20	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги опишува специфичностите на структурните трошоци на работење во осигурителните компании; - да ги познава маргиналните трошоци во осигурителната компанија; - да го објасни проблемот на алокација на трошоците по различни перспективи во осигурителните компании; - да пресмета трошоци по базни активности во осигурителните компании; - да дефинира преломна точка во осигурителните компании; - да ги познава новите мерки на перформанси во осигурителните компании. 	<ul style="list-style-type: none"> - Опишување на структурните и маргиналните трошоци на работење во осигурителните компании; - објаснување на проблемот на алокација на трошоците по различни перспективи во осигурителните компании; - користи едноставен математички апарат за пресметка на трошоците по базни активности во осигурителните компании; - укажување на преломна точка во осигурителните компании; - информирање за новите мерки на перформанси во осигурителните компании. 	Осигурување Практична настава
4. ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ НА ОСИГУРИТЕЛНИТЕ КОМПАНИИ	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги познава специфичностите на содржината на билансот на успех во осигурителната компанија; - да ги опишува специфичностите на содржината на билансот на состојба во осигурителната компанија; - да ги идентификува специфичностите на содржината на извештајот на токовите на парични средства во осигурителната компанија; - да состави ревизија на финансискиот извештај на осигурителната компанија; - да ги анализира финансиските извештаи на осигурителните компании. 	<ul style="list-style-type: none"> - презентирање на специфичностите на содржината на билансот на успех, билансот на состојба и содржината на извештајот на тековите на парични средства во осигурителната компанија; - презентира составување ревизија на финансискиот извештај на осигурителната компанија; - водење дискусија во врска со анализирање на финансиските извештаи на осигурителните компании. 	Осигурување Практична настава

5. РЕЗУЛТАТИ ОД РАБОТЕЊЕТО НА ОСИГУРИТЕЛНИТЕ КОМПАНИИ	8	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги дефинира општите показатели на ефикасност на работење на осигурителните компании; - да ја објасни ликвидноста на осигурителните компании; - да ја опишува профитабилноста на осигурителните компании; - да ги анализира резултатите од работењето на осигурителните компании. 	<ul style="list-style-type: none"> - објаснување на општите показатели на ефикасност на работењето, ликвидност и профитабилност на осигурителните компании; - водење дискусија во врска со анализирање на резултатите од работењето на осигурителните компании. 	Осигурување Практична настава
--	---	--	---	--------------------------------------

4.2. Наставни методи и активности на учење

Целите на наставниот предмет **финансиско работење** се реализираат со примена на наставните методи: фронтално предавање, демонстрација, дискусија, цртање шеми, решавање нови и стари проблеми, активна демонстрација на ученици, учење преку сопствено откривање, работа во групи, практична работа и др.

Активностите на ученикот се: да слуша, црта, набљудува, споредува, прибележува, чита, открива, учи независно, истражува, работи домашни задачи итн.

Активностите на наставникот се искажуваат со зборување, дискусии, инструктирање, демонстрирање, поставување прашања, организирање работа во групи и индивидуална работа, оценување задачи, регистрирање.

4.3. Организација и реализација на наставата по предметот

Воспитно-образовната работа по наставниот предмет **финансиско работење** се реализира во училница за стручно-теоретска настава и со изведување практична работа во осигурителни компании, брокерски друштва за осигурување, сервис за поправка на оштетени возила под осигурување, компании за проценка на штети и вештачење итн.

Наставата се реализира во две полугодија со 2 часа неделен фонд. Домашните задачи се реализираат дома и во училиште.

4.4. Наставни средства и помагала

За ефикасно реализирање на целите на наставниот предмет **финансиско работење** се применуваат разни средства и помагала како: графоскоп, видеоснимки, слајдови, фотографии, компјутер, ЛЦД проектор и слично.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците се врши перманентно, преку усно проверување на знаењата по секоја завршена тематска целина. Исто така, на крајот од полугодieto и наставната година се проверуваат постигањата на учениците преку изработени тестови на знаења од тематски целини релизирани во текот на полугодieto и наставната година. Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на конкретните цели на наставната програма, се постапува во согласност со законската регулатива за средно образование.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

При изборот на наставникот за наставата по **финансиско работење** треба да се задоволат одредени стандарди со кои ќе се постигне висок квалитет и професионализам во процесот на работењето. Покрај условите предвидени со Законот за средно образование, наставникот треба да е физички и психички здрав, да ги почитува основните етички норми на однесување, да поседува комуникациски способности, да поседува стручно знаење и способност, да чувствува љубов и афинитет за работа со деца, нагласени организациски способности, креативен кон промените и осовременувањето во наставата.

6.2.. Стандард за наставен кадар

Наставата по предметот **финансиско работење** ја реализира кадар со завршени студии по:

1. **сообраќај и транспорт**
2. **осигурување**

со здобиена педагошка, психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард на простор за наставниот предмет

За успешно реализирање на целите на наставниот предмет **финансиско работење**, наставата се реализира во училиници, според нормативите за простор и опрема, во претпријатија чија основна или споредна дејност е проблематиката на осигурување, шпедиција и транспорт.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: 31.03.2014 година

7.2. Состав на работната група:

1. Азра Тутиќ, дипл. сооб. инж., советник за сообраќајна струка во ЦСОО – Скопје, координатор
2. Проф. д-р Ристо Гогоски, Факултет за туризам и угостителство - Охрид
3. м-р Благој Јованов, дипл.сооб.инж., директор во ПСС ДОО – Скопје
4. Николче Спасовски, дипл.сооб.инж., наставник во АСУЦ „Боро Петрушевски“ – Скопје
5. д-р Перо Стефановски, дипл.сооб.инж, директор за технички штети во Триглав Осигурување - Скопје
6. Александар Јованов, дипл.сооб.инж., наставник во АСУЦ „Боро Петрушевски“ – Скопје

8. Почеток на примена на наставната програма

Датум на започнување: 01.09.2014 година

Одобрил:
Zeqir Zeqiri, директор

9. Одобрвање на наставната програма

Наставната програма по предметот **финансиско работење за II година** сообраќајна струка – образовен профил техничар за логистика и осигурување за учениците во средно стручно техничко образование, на предлог на Центарот за стручно образование и обука ја донесе министерот за образование и наука во Скопје со деловоден број 11-13171/1 на ден 19.08.2014 година.

Министер,
Abdilaqim Ademi